

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ટ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 સામાજિક વિજ્ઞાન

Question Paper - 5

વિભાગ - B

નીચે આપેલા 13 પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ નવ પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ ઉત્તર આપો : [પ્રત્યેકના 2 ગુણું] 18

25. કયાં શિલ્પો અને સ્થાપત્યો જોઈને આપણને આપણા સાંસ્કૃતિક વારસા પ્રત્યે આદર અને ગર્વ અનુભવાય છે?

➤ મૌર્યયુગની ઊંધા કમળની આકૃતિ પર સિંહ અને વૃષભનું શિલ્પ, બુદ્ધની પ્રજ્ઞાપારમિતાનું શિલ્પ, સારનાથની ધર્મચક્ર પ્રવર્તનવાળી મહાત્મા ગૈતમ બુદ્ધની પ્રતિમા અને ગુપ્તયુગની કાલખંડની જૈન તીર્થકરોની પ્રતિમાઓ, રાષ્ટ્રકૂટ રાજાઓના સમયની છલોરાની ગુફાઓ વગેરે જોઈને આપણને આપણા સાંસ્કૃતિક વારસા પ્રત્યે આદર અને ગર્વ અનુભવાય છે.

26. વ્યક્તિ-પરિચય આપો : મોંગોલોઇડ

આ પ્રજા ઉત્તર-પશ્ચિમ ચીનમાંથી તિબેટ થઈને ભારત આવી હતી. તેઓ ઉત્તર અસમ, પૂર્વ બંગાળ, સિક્કિમ, ભૂતાન, અરુણાચલ વગેરે પ્રદેશોમાં વસ્થા હતા. સમય જતાં તેઓ ભારતીય જ બની ગયા. પીળો વર્ણ, ચપટો ચહેરો, ઉપસેલા ગાલ, બદામ આકારની આંખો, ચપઢું નાક વગેરે તેમની શારીરિક વિશેષતાઓ હતી.

27. ભારતની એક કલા તરીકે જડતરકલાનો પરિચય આપો.

➤ જડતરકામ ભારતની એક પ્રાચીન કલા છે. તે મુખ્યત્વે સુવર્ણ અલંકારો સાથે સંકળાયેલી છે. ભારતના સમ્રાટો, રાજાઓ, અન્ય શાસકો તેમજ શ્રીમંત લોકો સોનાના અલંકારોમાં હીરા, મોતી અને માણેક જેવાં કિંમતી રન્ધોને હાર, બાજુબંધ, કસીં, મુગટ, દામણી, વીંટી, નથણી, કાપ વગેરેમાં જડીને ધારણ કરતા. વિશેષ નિપુણતા ધરાવતા સુવર્ણ-કારીગારો જડતરકલામાં પ્રવીણ હતા. અલંકારોના જડતરકામ માટે ભારતમાં રાજ્યસ્થાનનું બીકાનેર શહેર સુપ્રસિદ્ધ છે.

28. વ્યક્તિ-પરિચય આપો : પંડિત સારંગદેવ

➤ પંડિત સારંગદેવ “સંગીત રત્નાકર” ની રચના કરી છ. પંડિત વિષ્ણુ - નારાયણ ભાતખંડે સંગીત રત્નાકર”ને સંગીતનો સૌથી વધારે પ્રમાણભૂત ગ્રંથ ગણાવે છ. સંગીતનાં બધાં અંગોને સંપૂર્ણપણે સમજવા માટે સંગીત રત્નાકર અનન્ય ગ્રંથ મનાય છ.

29. અમદાવાદમાં આવેલ સાંસ્કૃતિક વારસાનાં સ્થળોની યાદી બનાવો.

- (1) ભદ્રનો કિલ્લો, (2) જામા મસ્જિદ, (3) રાણી સિપ્રીની મસ્જિદ(મસ્જિદ-એ-નગીના), (4) સરખેજનો રોજો, (5) કંકરિયું તળાવ (હેજ-કુતુબ), (6) સારંગપુર અને ગોમતીપુરના ઝૂલતા મિનારા, (7) સીટી સૈયદની જાળી (લાલ દરવાજા), (8) હઠીસિંગનાં દેરાં (દિલ્લી દરવાજા), (9) રાણી રૂપમતીની મસ્જિદ, (10) દાદા હરિની વાવ, (11) સૂક્ષી સંત શાહઆલમનો રોજો, (12) દરિયાખાનનો ધુમટ, (13) ગાયકવાડની હવેલી, (14) બાદશાહનો હજરો, (15) રાણીનો હજરો, (16) આઝમખાનનો રોજો, (17) ઝકરિયા મસ્જિદ અને (18) અહમદશાહની મસ્જિદ.

30. તમે ફટેહપુર સિકરીના બુલંદ દરવાજાની મુલાકાતે ગયા હોવ
અને ત્યાં કોઈ વ્યક્તિ ચોક કે અન્ય ચીજવસ્તુથી પોતાનું નામ
લખી રહ્યો હોય, તો તમે તેને શું સૂચન કરશો ... ?

➤ અમે ફટેહપુર સિકરીના બુલંદ દરવાજાની મુલાકાતે ગયા હોવ
અને ત્યાં કોઈ વ્યક્તિ ચોક કે અન્ય ચીજવસ્તુથી પોતાનું નામ
લખી રહ્યો હોય, તો તમે તેને સૂચન કરશું કે આ આપનો સાંસ્કૃતિક
વારસો છે. આપડે તેનું જતાં કરવું જોઈએ. તેને નુકશાન ન
પહોંચાડવું જોઈએ.

31. ભારતમાં કયાં કયાં જગ્ઘાવિત ક્ષેત્રોમાં યાયાવર પક્ષીઓ
શિયાળો ગાળવા આવે છે ?

➤ ભારતમાં રાજ્યસ્થાનમાં કેવલાદેવ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન, ભરતપુર
અને ગુજરાતના નળ સરોવર જેવા જગ્ઘાવિત ક્ષેત્રોમાં
યાયાવર પક્ષીઓ શિયાળો ગાળવા આવે છે.

32. સંકલપના સમજાવો :

(1) જળસ્થોત (2) વૃષ્ટિ જળસંચય

(1) જળસ્થોતો : જળસ્થોતોના મુખ્ય ત્રણ પ્રકાર છે : (1) વૃષ્ટીય જળ,
(2) પૃષ્ઠીય જળ અને (3) ભૂમિગત જળ.

(2) વૃષ્ટિ જળસંચય : 'વૃષ્ટિ' એ પૃથ્વી પરના જળ સંસાધનનો મુખ્ય
સ્થોત છે. નદીઓ, સરોવરો, ઝરણાં, ફૂવા,
માનવનિર્મિત જળાશયો વગેરે વૃષ્ટિને આભારી
છે.

33. ચૂનાના પદ્ધરના ઉપયોગો જણાવો.

➤ ચૂનાના (પદ્ધરના) ઉપયોગો નીચે પ્રમાણે છે :

ચૂનાના પદ્ધરનો ઉપયોગ મોટા ભાગે સિમેન્ટ બનાવવામાં અને મકાન બાંધકામમાં થાય છે. તે લોખંડને પિગાળવાની ભટ્ટીમાં તથા રાસાયણિક ઉદ્યોગમાં પણ વપરાય છે.

34. ધાતુમય ખનીજોનું વર્ગીકરણ કરો.

➤ ધાતુમય ખનીજોનું વર્ગીકરણ નીચે પ્રમાણે છે :

1. કીમતી ધાતુમય ખનીજો : સોનું, રૂપું (ચાંદી), પ્લેટિનમ વગેરે.

2. વજનમાં હલકી એવી ધાતુવાળાં ખનીજો : મેઝેશિયમ, બોક્સાઇટ,
ટાઇટનિયમ વગેરે.

3. સામાન્ય ઉપયોગમાં લેવાતાં ખનીજો : લોઝંડ, તાંબું, સીસું, જસ્ત,
કલાઈ, નિકલ વગેરે.

4. મિશ્રધાતુ બનાવવા વપરાતાં ખનીજો : મેંગેનીઝ, ક્રોમિયમ, ટિંગસ્ટન,
વેનિયમ વગેરે.

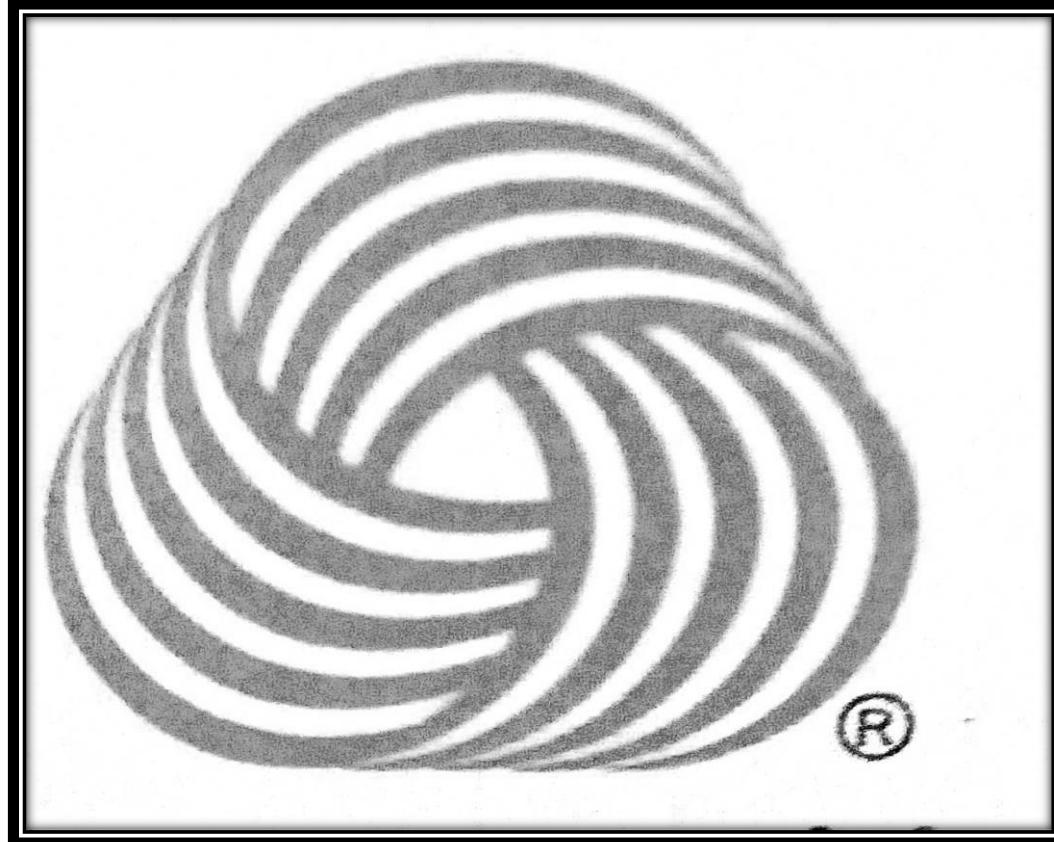
35. ઉદ્યોગ એટલે શું ?

➤ માનવી દ્વારા પોતાની બૌધ્ધિક, સાંસ્કૃતિક અને આર્થિક ક્ષમતા મુજબ કુદરતી સંસાધનોનાં સ્વરૂપને બદલાવીને ઉપયોગમાં લાવી શકાય એવી પ્રક્રિયાને 'ઉદ્યોગ' કહેવામાં આવે છે.

36. ગુજરાતના કાગળ ઉદ્યોગનાં ચાર કેન્દ્ર જણાવો.

➤ ગુજરાતના કાગળ ઉદ્યોગનાં કેન્દ્રો : અમદાવાદ, રાજકોટ, સુરત,
વાપી, વલસાડ અને વડોદરા.

37. ગુણવત્તા માનક અંગેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થાને ઓળખીને માહિતી લખો.

➤ ઊનની બનાવટો અને
તેના પોશાક પર
વુલમાર્ક માટો
લગાવવામાં આવે છે.

Thanks

For watching